GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 54. — W Sobotę dnia 3. Marca 1832.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 28. Lutego.

W Imieniu Najjaśniejszego Mikołaja I., Cesarza wszech Rossyi, Króla Polskiego etc. etc. etc.

Rząd tymczasowy Królestwa Polskiego. — Gdy w czasie wydarzonych od dnia 29. Listopada 1830. r. w Królestwie Polskiém zaburzeń, liczne wydatki z funduszów publicznych poczynione zostały, z których obrotu należycie usprawiedliwione rachunki dotąd niesą złożone, w zamiarze więc ochronienia skarbu publicznego od straty, i na wniosek członka Rządu kierującego wydziałem spraw wewnętrznych i policyi, postanowił i stanowi co następuje:

Artykuł 1. Do przyjmowania, przejrzenia i oczyszczenia rachunków od władz i osób poniżéj wymienionych, stanowi się Komitet nadzwyczajny rachunkowy.

Art. 2. Komitet składać się będzie: *a*) z Prezesa, *b*) z trzech Radzców, *c*) z Sekretarza generalnego, *d*) z potrzebnéj liczby osób do kontroli i kancelaryi, których etat przy niniejszém się dołącza.

Art. 3. Prezesa, Radzców i Sekretarza generalnego, Rząd tymczasowy na przedstawienie członka Rządu, kierującego wydziałem spraw wewnętrznych i policyi, mianować będzie, osoby do kontroli i kancelaryi potrzebne, przybierze Prezes Komitetu, stósownie do etatu i przedstawi do zatwierdzenie członkowi kierującemu wydziałem spraw wewnętrznych i policyi.

Art. 4. Organizacyą wewnętrzną Komitet nadzwyczajny rachunkowy sam sobie przepisze, i przedstawi na potwierdzenie członkowi dyrygującemu wydziałem spraw wewnętrznych i policyi.

Art. 5. W przeciągu miesiąca jednego, od daty ogłoszenia niniejszego postanowienia, wszystkie władze, wszyscy urzędnicy i oficyaliści krajowi, wszystkie nawet pojedyńcze osoby cywilne, lub wojskowe, które w czasie od dnia 29. Listopada 1830. r. do dn. 16. Września 1831. r. miały sobie jakiekolwiek bądź summy na wydatki nadzwyczajne, czy z banku, czy z kass skarbowych, instytutowych, lub miejskich, wyliczane, a dotąd z obrotu i użycia onych, niezłożyły prawem przepisanych, należycie udowodnionych rachunków, winne takowe przedstawiać Komitetowi nadzwyczajnemu rachunkowemu do przejrzenia i oczyszczenia.

Art. 6. Niedotrzymujący terminu powyżéj oznaczonego, uważani będą jako niebędący w stanie usprawiedliwienia użycia powierzo-

nych im funduszów, i z osoby i z majątku do odpowiedzialności pociągniętymi być mają.

Art. 7. W tymże samym czasie bank polski i kassy skarbowe instytutowe i miejskie, prześlą Komitetowi rachunkowemu wykazy summ stósownie do oznaczenia art. 5. wypłaconych, z dołączeniem dowodów, bądź w oryginale, bądź w kopiach, zaświadczonych, wyjaśniających, za czyjém upoważnieniem, i na jaki przedmiot takowe wypłacone zostały.

Art. 8. Komitet nadzwyczajny, mając sobie podane rachunki, te tylko miejsca podług istniejących prawideł weryfikować powinien, w których takowe dają się zastósować, inaczéj powinien dawać baczność: *a*) na rozporządzenie władz byłych, *b*) na kontrakta zatwierdzone przez też władze i warunki przyjęte przez stronę obowięzującą się, *c*) na kwitacye prawne i na poświadczenie osób, których dozorowi poruczone były różne przedmioty.

Art. 9. Gdy uzna jaki wydatek należycie usprawiedliwiony, prześle rachunek i dowody na poparcie onego służące kassie, z któréj wypłata nastąpiła, do dalszego usprawiedliwienia wydatku, przez Izbę obrachunkową.

Art. 10. Wszelkie summy, których obrót i użycie niebędą mogły być należycie usprawiedliwione, Komitet nadzwyczajny rachunkowy w jak najkrótszym czasie ściągnie od percypientów drogą administracyjną, za rozciągnieniem nawet sekwestracyi do majątków dłużników i przymusu osobistego, według istniejących na to praw.

Art. 11. Wszystkie władze wojewódzkie, obwodowe i miejskie, winne są odebrane w téj mierze rozporządzenia Komitetu rachunkowego bez najmniejszéj zwłoki, i pod odpowiedzialnością do skutku doprowadzić.

Art. 12. Gdyby w ciągu działania swego, Komitet rachunkowy odkrył: że prócz funduszów w art. 5. wyszczególnionych, ktokolwiek miał sobie powierzone fundusze ze składek obywatelskich, natenczas, każe sobie z użycia takowych, również składać udowodnione rachunki, i takowe po przejrzeniu i ustanowieniu, prześle właściwéj Kommissyi wojewódzkiéj, do dalszego postępowania.

Art. 13. Wszelkie wątpliwości, na któreby Komitet nadzwyczajny rachunkowy w ciągu urzędowania swego natrafić mógł, przedstawi członkowi swemu kierującemu wydziałem spraw wewn. i policyi do rozwiązania.

Art. 14. Wszystkie władze krajowe, winne są udzielić Komitetowi nadzwyczajnemu rachunkowemu wszelkie przez niego żądane objaśnienia, i rozporządzeniom jego, bez najmniejszéj zwłoki zadosyć uczynić. Najmniejsze w téj mierze sobie doniesione uchybienie, Rząd tymczasowy surowo karać będzie.

Art. 15. Wykonanie postanowienia niniejszego, które przez pisma publiczne ogłoszone być ma, powierza się członkowi Rządu tymczasowego, kierującemu wydziałem spraw wewnętrznych i policyi.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rządu tymczasowego Królestwa Polskiego, dnia 29. Stycznia (10. Lutego) r. 1832.

(Tu podpisy.)

Rossya.

Z Petersburga, dn. 8. Lutego. (star. st.)

Ukazy N. Pana do rządzącego Senatu. Dnia 22. Stycznia: „W ukazie Naszym 1go Grudnia 1830. r. danym rządzącemu Senatowi, gubernie Mińska, Wołyńska i Podolska ogłoszone były za zostające na stopie wojennéj. Odmieniając działanie tego ukazu, co do wspomnionych trzech gubernii, z powodu zupełnie przywróconego w nich prawego porządku, rozkazujemy, aby tymczasem te gubernie, równie jak i Kijowska, zależały po dawnemu od Głównodowodzącego 1szą armią we wszystkiém, co się może ściągać do działania Kommissyi śledzczych, ustanowionych w tych guberniach na rozpatrzenie spraw o buntownikach i do ostatecznego spraw tych rozstrzygnienia.“ — Tegoż dnia: „Z powodu przywrócenia prawego porządku i spokojności w bliskich Kurlandyi powiatach gubernii Wileńskiéj, uznaliśmy za potrzebne cofnąć moc ukazu Naszego, danego rządz. Senatowi 24. Marca zeszłego 1831. r., w którym gubernia Kurlandzka ogłoszona była za zostającą na stopie wojennéj.“

Ukazy N. Pana dane Zarządzającemu głównym sztabem J. C. M. — 11. Stycznia: „Stósownie do potwierdzonéj przezemnie 4. Października 1830. r. ustawy wojennéj akademii, zakładającéj się przy Moim głównym sztabie, zarząd tym wyższym naukowym instytutem powierza się jego Prezydentowi i Wice-Prezydentowi. — Teraz, powołując Najukochańszego Brata Mojego, J. C. M. W. X. Michała Pawłowicza, na urząd honorowego Prezydenta téj akademii, uznaję za potrzebne nadać zarządzającym nią osobom, nazwisko Dyrektora i Wice-Dyrektora akademii, ze wszystkiemi prawami i obowiązkami, jakie ustawa jéj wskazała dla Prezydenta i Wice-Prezydenta.“ — Na honorowych członków wojennéj akademii powołani: Generał inżynierów Hr. Suchtelen I., Gen.-Adjutant Xiążę Wołkoński, Generał piechoty Dovre, Gen.-Adjutanci: Hr. Toll, Hr. Suchtelen II. i Neidhardt; na Dyrektora Gen. Adjut. Gen. Porucznik Suchozanet, na stałych członków Rady

co do głównego sztabu Gen.-Por. Schubert, co do inżynieryi Gen.-Major Christiani, co do artyleryi Gen.-Major Perrin I.

Położone zostały areszta na majątki następujące: Emilii Stępkowskiéj, z domu Xiężniczki Lubomirskiéj, 207 dusz w Witebskiéj gub. w powiatach Witebskim i Surażskim, za osobisty jéj udział w polskim buncie, i na 3058 d. Xcia Eustachego Sapiehy w Mohylewskiéj gub. w Bychowskim pow., za samowolne oddalenie się jego do Królestwa Polskiego w czasie buntu.

N i e m c y.

Z Hanawy, d. 22. Lutego.

Po zakłóceniu pokoju d. 7. wieczorem przy przybyciu 20 oficerów polskich, gdy władze cywilne niepodołały ułumić wichrzycieli, a dopiero o godzinie 8méj Dyrekcya policyi pomocy gwardyi miejskiéj wezwała, wymagała tego ostrożność wojskowa, aby oddział piechoty rozstawiono w bliskości budynku komory celnéj, gdzie zbieganie się pospólstwa zachodziło, i aby patrule liczne przeciągały ulice miasta. Czy i jak przy téj sposobności skrzywdzono oficera polskiego, o tém sądzić nienależy stósownie do przesadnych i niedorzecznych pogłosek, lecz wedle rezultatu śledztwa, przedsięwziętego przez Sąd wojenny załogi.

Z Frankfurtu n. M., d. 22. Lutego.

Odwołując się do wyżéj wymienionego uwiadomienia, stósownie do którego podczas rozruchów w Hanawie oficer polski miał być skrzywdzony, donosimy wiadomość o wypadku nader zasmucającym, który się dzisiaj zrana tu wydarzył. W skutek albowiem kłótni jakiéjś między polskim oficerem jednym i oficerem huzarów heskich, zaszedł o pół mili od miasta pojedynek na pistolety, w którym Polak otrzymał lekką kontuzyą, zaś przeciwnika swego, oficera heskiego, na miejscu zastrzelił. Ciało zabitego natychmiast na wozie zaprowadzono do Hanawy. Polak (powiadają, że to był Węgier, który był wstąpił w służbę polską) uszedł przed ścigającą go policyą.

W ł o c h y.

Z Rzymu, dnia 8. Lutego.

Gazeta Bonońska z d. 7. b. m. zawiera wiele obwieszczeń Kardynała Albani, nadzwyczajnego Kommissarza papiezkiego do czterech legacyi. Jedno z tych tyczy się składania broni wszelakiego rodzaju, gdyż takowéj daleko mniéj złożono, niżeli się spodziewać było można. Treść tego obwieszczenia jest następująca: „1. Kto w ciągu 24 godzin niezłoży do placu broni wszelkiego rodzaju, jaką tylko posiada, uważany będzie za nieprzyjaciela publicznéj spokojności, i jako taki traktowany; skazany więc zostanie na trzy miesięczne więzienie i na karę pieniężną od 10 do 50 skudów. 2. Jeżeli osoby, u których broń znaleziona będzie, są podejrzane i złych postępków, podwoi się im kara, a Rząd wskazać im może szczególne miejsce pobytu. 3. Rownież proch, kule i wszelka ammunicya, złożona być winna w powyżéj oznaczonym przeciągu czasu, pod zagrożeniem dwu miesięcznego więzienia i kary pieniężnéj od 30 do 200 skudów. 4. Kto ma zachowany skład broni i ammunicyi, a o tém niedoniesie w czasie wzwyż oznaczonym, uważany będzie za nieprzyjaciela kraju i karany wedle poprzedzającego artykułu. 5. Zachęcający do ukrywania broni, lub wspólnicy tegoż, ulegają tymże karom co i rzeczywiści przestępcy. 6. Połowę tych kar pieniężnych otrzymają donoszący policyi o ukryciu broni lub ammunicyi, drugą połowę uboższe zakłady dobroczynne. 7. Złożona także być winna broń myśliwska, lecz ta w miarę okoliczności zwróconą będzie właścicielom. 8. Zodebranéj broni plac kwituje. Obwieszczenie to ma być ogłoszone po wszystkich miastach i wszystkich miejscach czterech legacyi, a oznaczony czas 24 godzin, upływać zacznie od chwili, jak gdzie ogłoszoném zostanie.

Z Neapolu, dnia 4. Lutego.

Przybyły tu niedawno Poseł Stanów Zjednoczonych północnéj Ameryki, P. John Nelson, miał dnia 29. Stycznia wstępne posłuchanie u Króla.

Z Turynu, dnia 9. Lutego.

Król poruczył Kommissyi przejrzenie ogólnéj taryfy celnéj.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 18. Lutego.

Król pracował wczoraj z Ministrem spraw zewnętrznych i marynarki a potém odbył w towarzystwie Xiążąt Orleańskiego i Nemurskiego przegląd nad 6tym pułkiem liniowym, udającym się dzisiaj do Lyonu.

Temps dzisiejszy pisze, co następuje: „Artykuł jeden z gazety Petersburskiéj dotyczący się poselstwa Hrabiego Orłofa wzbudził tu uwagę powszechną; brzmi on w sposób dosyć zaspakający. Zawsze byliśmy zdania tego, że wojny nie będzie, *status quo* polega na okolicznościach; niejest on przywiązany do pewnego systematu ani do pewnego Ministerstwa, lecz do samej istności wypadków, do położenia rządów i narodów. Rzeczy tak są ułożone, że wojna tylko z Francyi pochodzić może.“

Szef obrządków sekty St. Symonistów, Pan Olinde Rodrigues, powstaje w oświadczeniu, którego zamieszczenia Redaktor Globu odmówił, na teoryą moralną Pana Enfantin, dotychczasowego pierwszego naczelnika sekty,

dotyczącą się stósunków męża ku żonie swojéj, którą poczytuje za sprzeciwiającą się naukom St. Symona. Oświadcza zatém, iż sam jest jedynym następcą St. Symona i prawdziwym naczelnikiem wyznawców.

Komisarz policyi Chaillot kazał wczoraj otoczyć dom dawniejszego podkoniuszego Karola X., Pana Saint-Salvy, aby go dla podejrzenia nań spadającego o uczestnictwo w buncie ostatnim, aresztować. Podkoniuszy wszelako już w ucieczce przed czasem szukał ocalenia. Dla udziału w tymże samym rokoszu aresztowano podobnież wczoraj byłego sekretarza policyi Léhé.

Na dowód, jak szkoły wiejskie nie tylko w naszych południowych i zachodnich prowincyach, lecz też w średnich są zaniedbane, przytacza Messager des Chambres, że w gminie wiejskiéj Niewru między 400 osobami 4 tylko się znalazły które pisać i czytać umieją. Towarzystwo instrykcyi elementarnéj, dowiedziawszy się o tém, przesłało natychmiast mairowi gminy rzeczonéj wsparcie ku utrzymaniu szkoły.

Stósownie do gazety Echo du Nord wychodzącéj w Valenciennes, armia północna, co do organizacyi militarnéj zupełnie się rozwiąże;. pułki wszelako pojedyncze urządzenie swoje zatrzymają.

Gazeta du Havre twierdzi, że wielu deputowanych oppozycyi, znanych z stałości pryncypiów swoich zamyślają opuścić Izbę, niekontenci z postępowania większości.

Dziennik handlowy donosi: Twierdzą, że mocarstwa północne wymagają od rządu naszego rozwiązania części gwardyi narodowéj. Być może, że roszczenia takie istotnie czyniono, lecz uskutecznić się nieuda środek tak niepopularny bez obalenia całego Ministeryum i rządu teraźniejszego.

Mianowany Intendentem cywilnym Algieru Baron Pichon, przybył do Algieru na okręcie liniowym Marengo d. 19. Stycznia, a dnia 23. objął swój urząd. Bulletyn praw zawiera postanowienie Królewskie z d. 29. Stycz., którém kredyt na wydatki administracyi cywilnéj Algieru, umieszczony na budżecie Ministeryum wojny, przeniesiony jest na budżet Ministeryum spraw wewnętrznych, gdyż Intendent mający sobie wyłącznie poruczoną administracyą cywilną, należy do tegoż Ministeryum.

Prezes i Radzcy Trybunału pierwszéj instancyi naradzali się wczoraj na sześciogodzinnéj konferencyi, względem wyroku, mającego się wydać w sprawie o testament zmarłego Xięcia Bourbon.

Zmarła Xiężna Duras, urodzona w roku 1745. była dawniéj damą pałacową Królowéj Maryi Leszczyńskiéj i córką nieszczęśliwego Marszałka de Mouchy, który w r. 1794. umarł na rusztowaniu.

Do Francyi sprowadzają teraz z Egiptu jeden z dwóch ogromnych obelisków granitowych, znanych pod nazwą Igieł Kleopatry. Przypomina to plan z ostatnich lat panowania Napoleona. Na jednym z placów tutejszych miano postawić ogromny obelisk z francuzkiego granitu, na którym miały być przedstawione najświetniejsze wypadki nowszéj historyi francuzkiéj. Projekta architektów i rzeźbiarzy już były gotowe, a wykonanie tego dzieła miało nastąpić w r. 1814.

Rozmaite wiadomości.

Donosi się niniejszém publiczności polskiéj, że oznajmione dawniéj wydanie dzieł Mickiewicza, Odyńca, Korsaka, Chodźki, Zalewskiego, Goreckiego i Massalskiego, nakładem P. Heine (dawniéj Munka), już poczęści wykończoném zostało. Egzemplarze albowiem dzieł Mickiewicza, na pięknym papierze i czcionkami dla oka przyjemnemi drukowane, przedają się w księgarni wspomnionéj za umiarkowaną cenę 15 złot. polsk. Osobno dostać tam można balladę Mickiewicza pod tytułem: „Ucieczka.“

OBWIESZCZENIE.

JPan Christian Gottfried Suter postrzygacz z Poznania, i Anna Rosina Ludowika z domu Abell owdowiała Miram z Suchegolasu na mocy protokułu sądowego z dnia 5. Stycznia r. b. przed wnijściem w śluby małżeńskie wspólność majątku, nie zaś dorobku pomiędzy sobą wyłączyli, co się niniejszém do publicznéj wiadomości podaje.

Poznań, dnia 7. Lutego 1832.

Królewsko-Pruski Sąd Pokoju.

Doniesienie o nasionach.

W numerze 56. we wtorek d. 6. Marca, umieszczone będzie jako nadzwyczajny dodatek ćwierćarkuszowy tutejszéj gazety, szczegółowe na ten rok doniesienie o nasionach ogrodowych, warzywnych, paszystych, trawiastych i kwiatowych, na które tymczasowo zwracam uwagę Prześw. Publiczności.

Fryderyk Gustaw Pohl,
w Wrocławiu.